

rületen. A Nyékládháza–Mezőcsát úttól Ny-ra 900 m-re, az autópályától K-re 750 m-re található egy É–D irányú vízfolyás (Szarda-patak). E vízfolyást Ny-ról határoló domb part menti szakaszain újkőkori kerámia és obszidiánpenge, kiégett tapasztástöredék által jelölt régészeti lelőhelyet határoztam meg (Hrsz.: 077/9). A régészeti lelőhely patak menti szakaszait korábban már Szörényi Gábor is megtalálta.

PUSZTAI TAMÁS

164. Hódmezővásárhely, Batida

(Csongrád megye) U

A Hódmezővásárhelytől DK-re eső Batida határrészben, a 01725, 01722/10, 01729/10 helyrajzi számú mezőgazdasági feltáró út nyomvonalán a humuszos kiserő régészeti felügyelet során lelőhelyet regisztráltunk. A feltárás során kutatóárkokkal 250 m² területet kutattunk meg, amely során kerámiatöredékek, nagyobb mennyiségű kagylómaradvány, kagylóhéjból kialakított eszköz (penge) került elő. A leleteket objektumokhoz nem tudtuk kötni. A humuszos eredményeként tisztázódott, hogy ezen a szakaszon egy egykori vízfolyás széles medre húzódik, és az előkerült leletek a meder É-i magas partján húzódnak, a Körös-kultúrához köthető településről a talajművelés és az erózió hatására kerültek a feltöltődő mederbe.

BALOGH CSILLA

165. Hódmezővásárhely, Erzsébet

(Csongrád megye) B, Sza, Ge

Hódmezővásárhelyről Ny-ra, a Csomorkányba vezető aszfaltutat Erzsébet településközponttal összekötő mezőgazdasági feltáró út nyomvonalán a humuszos alkalmával népvándorlás kori településre utaló leletek kerültek elő. A nyomvonalban a 3+560–4+020 km-szelvények között 2300 m² területet tártunk fel. A megkutatott területen két különálló településrészlet került elő, amelyek között egy ÉK–DNy irányú, egykori vízfolyás medre húzódik. Mindkét lelőhely közepes intenzitású volt.

A terület É-i részén néhány késő bronzkori gödör és 51 népvándorlás kori településobjektum került elő, amelyekből a Kr. u. 5. sz. második felére–6. sz. első felére keltezhető, gepida jellegű leletanyag származott. A feltárt objektumok között tároló- és hulladékgödrök, külső kemence, félig földbe mélyített ház és ennek DK-i sarkához egy kürtővel kapcsolódó kemence, valamint füstölő volt. A települést É-ről egy többszörösen megújított árok zárta le.

A feltárás déli felében egy a Kr. u. 4. sz. végére–5. sz. elejére keltezhető, késő szarmata településrészletet tártunk fel. Az itt feltárt 25 objektum között a félig földbe mélyített házak, szabályos méhkas alakú tárológödrök mellett érdekesség az egyik gödörben talált fazékba eltemetett csecsemőváz.

BALOGH CSILLA

166. Hódmezővásárhely, Kovács-csatorna

(Csongrád megye) Sza, Á

A Makó–Hódmezővásárhely közötti nyersgáz-gerincvezeték nyomvonalán található lelőhelyeken 2006. novemberben végeztünk megelőző feltárást.

Txm-vezeték 3. sz. lh.: A lelőhely a település déli határában, a hódmezővásárhely–makói műúttól, illetve Szikáncstól Ny-ra, a Kovács-csatorna ÉNy–DK-i szakaszától K-re, a szállítóvezeték felszínén megjelölt nyomvonala és a Kovács-csatorna metszéspontjától É-i irányban található. 2006 szeptemberében végzett terepbejárásunk során a nyomvonalban kb. 150 m hosszon és 20–30 m szélességben kerültek elő a szarmata kori és Árpád-kori edénytöredékek.

A november 6–10. között végzett megelőző feltárás során, az ÉNy–DK-i irányban haladó nyomvonalban feltárt 6 m széles és 120 m hosszú szakaszon szarmata kori településjelenségeket, árokmaradványokat, gödröket, illetve feltehetően két ház részletét, összesen 16 objektumot tártunk fel és dokumentáltunk.

Txm-vezeték 5. sz. lh.: A lelőhely a hódmezővásárhely–makói műúttól DNy-ra, a gorzsai állami gazdaságtól Ny-ra kb. 1200 m-re, a Mátyáshalmi-csatornától ÉNy-ra, az előzőként leírt lelőhelytől ugyancsak ÉNy-ra, mintegy 500 m-re található. A nyomvonalban 2006 szeptemberében folytatott terepbejárás során kb. 50×50 m-es területen szarmata kori edénytöredékek kerültek elő. A november 8–10. között végzett megelőző feltárás során megkutatott területen régészeti jelenséget nem találtunk.

BENDE LÍVIA – LŐRINCZY GÁBOR

167. Hódmezővásárhely, Szikáncs

(Csongrád megye) Sza, A

Txm-vezeték 4. sz. lh.: A lelőhely a Gorzsai Állami Gazdaságtól Ny-ra kb. 1 km-re, a Mátyáshalmi-csatorna ÉNy-i partján található. A feltárás során 16 szarmata és avar kori településobjektum került elő: tároló- és hulladékgödrök, árkok és egy nagyobb méretű gödöregyüttes, amelyben nagy mennyiségű salakot találtunk. A feltárt terület nagysága 800 m².

Txm-vezeték 6. sz. lh.: A lelőhely a hódmezővásárhely–makói műút É-i oldalán, a MOL szakaszoló állomás környezetében található. Ezen a területen egy ÉK–D irányú, patkó alakú, egykori vízfolyás medre található, amelynek É-i magaspartján húzódik a lelőhely. Feltárásra a meder É-i oldalán volt lehetőségünk, amely során 5 szarmata kori gödröt tártunk fel kevés, közelebbi keltezésre alkalmatlan, jellegtelen leletanyaggal. A feltárt terület nagysága 170 m².

BALOGH CSILLA

168. Jobaháza határa

(Győr–Moson–Sopron megye) Ró, Á, Kk, Kú, Ú

2006 áprilisában terepbejárást végeztem Jobaháza területén.

Borsody-domb mellett: A községtől Ny-ra, a tervezett bányaterület DNy-i szélén egy elszántott halomsírra figyeltem fel. A nagyjából szabályos kör alakú kidomborodás mintegy 30–40 m átmérőjű, és kb. 50–70 cm-re emelkedik ki a környezetéből. A halom erősen kavicsos felszínén római cseréptöredékek mellett római kori bronz csengőtöredékeket találtam. A leletanyag alapján a tumulus római korinak látszik. A halommaradvány mintegy 300 m-re található a jól ismert halomsírtól, a Borsody-dombtól. A Borsody-dombot a 19. sz. végén elhordták, helyére jelenleg még egy kis kidomborodás sem utal. A területen régészeti lelet nem került elő.

Kavicsbányától ÉK-re (Kavicsbánya I.): A községtől Ny-ra mintegy 100 hektáros területet kavicsbányászás céljára szeretnék igénybe venni. A területen már meglévő kavicsbányától ÉK-re nagyszámú Árpád-kori cseréptöredék hevert a felszínen. Edénytöredékek mellett találtam néhány áglyenyomatos tapasztásdarabot is. A lelőhely a bányatelket félhold alakban veszi körbe. A felszín ezen a részen enyhén kidomborodik, a leletek a legmagasabb részen sűrűsödtek. Miután a leletanyag egészen a szántó föld széléig megtalálható volt, és a bánya felé közeledve egyre intenzívebben kerültek elő edénytöredékek, arra lehet következtetni, hogy a lelőhely egy részét elbányászták.

Két út között: A községtől Ny-ra a kavicsbányához vezető dűlőút déli oldalán, a sík szántóföldön szórványosan Árpád-kori cseréptöredékeket gyűjtöttem. A gyűjtést nehezítette a sűrű gabonavetés, valamint a felszínen itt nagyszámban található kavicszemek.

Kossuth utcától keletre: A község belterületének DNy-i szélén, a Kossuth utca K-i házsorának telekvégein rendkívül nagy számban kerültek elő edénytöredékek, melyek nagyobb része újkori eredetű, de jelentős mennyiséget tesznek ki az Árpád-kori, késő középkori és kora újkori leletek is. A leletanyag a terület folyamatos lakottságára utal a 13. századtól egészen a 19. századig. A leletek intenzitása a lakott terület felé haladva növekedett. A beltelkek szélénél 19–20. századi épületromokat (nagyszámú téglát, habarcstöredékeket) észleltem. A lelőhely Ny-i szélé a beépítettség miatt, É-i szélé pedig az itt lévő erdőterület miatt nem volt meghatározható.

Tamási út mellett: A Rábatamási felé vezető út K-i oldalán egy feltűnően ép állapotú halomsír helyezkedik el. A halomról Bella Lajos tudósított a 19. sz. végén, azóta kutatás nem történt. A halom fennmaradását elősegítette, hogy a 19. sz. eleje óta útmenti kereszt áll rajta, és környékét még ma sem művelik, kaszáló veszi körbe; magát a halmot is fű borítja. Magassága 2,5–3 m, szélessége mintegy 25–30 m. Bejártam a halom környékén a szántott felületeket, régészeti lelet nem került elő. A halomsír feltehetően római kori, mivel Jobaháza környékén több, a korszakból származó tumulusról tudunk.

Temető környéke: A község belterületének Ny-i szélén, a temetőtől D-re szórványosan középkori és újkori

edénytöredékeket találtam. A gyér leletanyag alapján nehéz eldönteni, hogy középkori településrészlettel állunk-e szemben, vagy pedig csak szórvány (pl: trágyával kihordott) leletekről van szó. Elképzelhető, hogy a lelőhely összefügg az innen délre azonosított középkori telepnyommal (*Kossuth utcától keletre lh.*)

TAKÁCS KÁROLY

169. Kaposvár, Vár utca

(Somogy megye) Kk, Tö

2006 áprilisától június közepéig a középkori vár és egykori Váralja területén, a Vár utcában próbafeltárást végeztünk (Hrsz.: 9056/4, 122, 123, 124, 125).

Az 1. sz. szelvényben 140 cm-es mélységben egy égett, 1 m hosszú és 27 cm széles fagerendát találtunk. Attól D-re 1,66 m-re, egy másik 1,2 m hosszú és 30 cm széles, sötét színű gerenda feküdt ferdén. Ezeknek a sárgás agyagban megtalált, elszenesedett gerendáknak a feltárása során késő középkori kerámia és állatcsontanyag jutott a felszínre. Feltárási területünk Ny-i szakaszán, nagyjából az 1. sz. kutatóárok közepéig terjedő szakaszán megtaláltuk a Váralja késő középkori településrészének maradványait. A kutatószelvény középső részén (sajnos a talajvízzel már elborított részen) több kerámiatöredék: piros oldal-, közte rádlizott, fekete, sima oldaltöredék állatcsontok, szegek, vagyis a jellegzetes hódoltsági telepanyag került elő.

Az 1. sz. kutatószelvény K-i metszetalában, 119 cm-es mélységben (a feltárt két gerenda között) kívül zöldmázos, bordázott, vékony török kori kerámia került elő. Végző soron az 1. sz. kutatószelvényünk É-i és D-i oldalán egy-egy újkori (18–19. századi) ház alapját tártuk fel. A két újkori ház között egy vékony agyagréteggel fedett területen, a beépítetlen udvari részen maradtak meg a török kori mocsári rétegre ráépült építmények, a különböző gerendáikkal illetve és leleteikkel.

A 2. sz. kutatószelvény Ny-i metszetalában jól látszott a szelvény ÉK-i sarkától induló 60–70 cm széles legújabb kori feltöltés, amely alatt húzódott egy 20–50 cm vastag paticsos, hódoltság kori feltöltés. Itt a 2. sz. és a 3. sz. kutatószelvény keresztezése előtti D-i szakaszban két gödör került elő.

A 3. sz. (Ny–K-i) kutatószelvény Ny-i szakaszánál, már a szelvény legelején találtunk egy téglából kör alakban kirakott objektumot. Ez a kútnak (ciszternának?) is tartható építmény 1,5 m-es átmérővel rendelkezett. Tőle K-re 2,8 m-re 1,1 m-es mélységben egy másik hasonló téglaojektum, egy újabb kút vagy tároló volt. Ettől a 2. sz. kör alakú építménytől K-re nagyon közel, 30 cm-re találtuk meg a 3. kör alakú, majd attól K-re 40 cm-re a 4. kör alakú téglaeépítményt. Ezek újkoriak lehetnek.

Az 1. sz. kutatóárok közepén megtalált török kori réteg itt a 2. és a 3. szelvényben is folytatódott.

Az 1/A árokban egy egységes, viszonylag száraz tőzegréteg jelentkezett. Benne 1,5–2,5 m-es mélységben egységes rendszerben helyezkedtek el a vastag